

BELGISCHE SENAAAT**SENAT DE BELGIQUE**

ZITTING 1984-1985

SESSION DE 1984-1985

14 MAART 1985

14 MARS 1985

Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw

Proposition de loi modifiant la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture

(Ingediend door de heer Sondag c.s.)

(Déposée par M. Sondag et consorts)

TOELICHTING

DEVELOPPEMENTS

Dit voorstel van wet strekt tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw, hoofdzakelijk door de verlaging van de leeftijd waarop het recht op een uitgesteld loon ingaat, en de redelijke verhoging van dit loon mede in functie van de echtelijke staat van de afstammeling.

Wij hebben ons beperkt tot verbeteringen die wij van elementair belang achten en die spoedig kunnen worden verwezenlijkt, en streven geen regeling na voor de gezamenlijke problemen van de landbouwhelpers en -helpsters, die zich beslist en actief voor het familiebedrijf hebben ingezet.

De voorgestelde wijzigingen strekken er hoofdzakelijk toe aanpassingen door te voeren die door de evolutie van de maatschappelijke verschijnselen en opvattingen gerechtvaardigd zijn, en aldus zoveel mogelijk een aantal grove onrechtvaardigheden te verhelpen die op dit ogenblik bestaan ten opzichte van de landbouwhelpers en -helpsters welke reeds op zeer jeugdige leeftijd en gedurende tamelijk lange tijd, vaak als gehuwd paar, het meest tot de ontwikkeling van het familiebedrijf hebben bijgedragen.

La présente proposition de loi vise à modifier la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture, essentiellement en abaissant l'âge d'ouverture du droit au salaire différé et en relevant raisonnablement le montant de ce salaire, notamment en fonction de la situation matrimoniale du descendant.

Nous nous en sommes tenus à des améliorations qui nous paraissent élémentaires et susceptibles d'être acquises rapidement, sans prétendre régler ainsi l'ensemble des problèmes auxquels sont confrontés les aidants et les aidantes agricoles qui se sont engagés résolument et activement dans l'entreprise familiale.

Les modifications proposées visent essentiellement à apporter certaines adaptations justifiées par l'évolution des faits et des idées et à corriger ainsi, autant que possible, des injustices flagrantes à l'égard des aidants et des aidantes qui ont le plus coopéré, très jeunes déjà, pendant une période assez longue, parfois en couple, au développement de l'entreprise familiale.

Deze wijzigingen doen geen afbreuk aan de geest en de opzet van de bestaande wetgeving, die blijft verwijzen naar het erfopvolgingsrecht, waar het uitgesteld loon zoals omschreven in deze wet, als een aanvullend en bijzonder stelsel (voor de land- en tuinbouwers) is ingepast.

A. Belangrijkste bepalingen van de huidige wet

De wet van 28 december 1967 maakt het mogelijk uitgesteld loon toe te kennen uitsluitend aan de wettige afstammelingen van een land- of tuinbouwer of van zijn echtgenoot en aan de echtgenoten van deze afstammelingen, voor zover zij geen rechtstreeks loon of bijzondere voordelen ter compensatie hebben ontvangen en er geen uitdrukkelijke overeenkomst of afspraak bestaat op het tijdstip dat en in de gevallen waarin dit uitgesteld loon uiteindelijk opeisbaar wordt.

Voordelen verstrekt in de vorm van kost, inwoning of bijdragen voor de sociale wetgeving worden niet in aanmerking genomen.

Op dit uitgesteld loon hebben recht de afstammelingen (en eventueel hun echtgenoot) die na hun meerderjarigheid gedurende ten minste drie jaar doorlopend (niet beloonde) normale arbeid hebben verricht op het bedrijf van die land- of tuinbouwer of van zijn echtgenoot.

Het bedrag van het uitgesteld loon wordt vastgesteld op één derde van het brutoloon van een geschoold landbouw-arbeider of -arbeidster.

Indien de afstammeling en zijn echtgenoot, gedurende de gehele periode of een gedeelte ervan, beiden onder dezelfde voorwaarden op het bedrijf hebben gewerkt, wordt het loon van ieder van de echtgenoten verminderd tot één vierde van het referentieloon gedurende de periode waarin zij samen hebben gewerkt.

Het uitgesteld loon is opeisbaar :

- bij het overlijden van de exploitant of van een van de exploitanten;
- bij de ontbinding van de gemeenschap voor wier rekening het bedrijf (geheel of overwegend) wordt geëxploiteerd;
- wanneer de exploitant aan zijn bedrijf een einde maakt tengevolge van een ascendentenverdeling.

Het totaal bedrag aan uitgesteld loon mag niet hoger zijn dan de helft van het netto-actief (voor de aftrek van dat loonbedrag) van de gemeenschap of van de nalatenschap en, in geval van verdeling, niet hoger dan de helft van de waarde (na aftrek van de lasten) van de goederen die moeten worden verdeeld.

Ligt het bedrag toch hoger, dan wordt een evenredige vermindering toegepast.

Ces modifications n'ébranlent ni la philosophie, ni l'économie de l'actuelle législation, qui conserve sa référence au droit successoral dans lequel le salaire différé, tel que défini dans cette loi, s'insère au titre de régime spécial (pour l'agriculture et l'horticulture) et supplétif.

A. Principales dispositions de la législation actuelle

La loi du 28 décembre 1967 en question permet, en effet, l'octroi d'un salaire différé exclusivement aux descendants légitimes d'un agriculteur (ou horticulteur) ou de son conjoint, ainsi qu'aux conjoints de ces descendants, mais uniquement en l'absence de rémunération directe, ou de compensation en avantages particuliers, ou de convention formelle, ou — bien sûr — d'entente au moment et dans les cas où ce salaire différé serait finalement exigible.

N'entrent pas en ligne de compte les avantages fournis sous formes de logement, de nourriture ou de cotisations aux lois sociales.

Ce droit au salaire différé est ouvert à ces descendants (et éventuellement leur conjoint) qui, après leur majorité, de façon continue et pendant au moins trois ans, auront exercé, dans l'exploitation de cet agriculteur (ou horticulteur) ou de son conjoint, une activité normale (non rémunérée).

Le montant du salaire différé est fixé au tiers du salaire brut d'un(e) ouvrier(e) agricole qualifié(e).

Toutefois si, pendant tout ou partie de cette période, le descendant et son conjoint ont tous deux travaillé dans l'exploitation (dans les mêmes conditions), le salaire différé de chacun des époux est ramené au quart du salaire de référence pour la durée concernée du travail commun.

Le salaire différé peut être exigé :

- soit lors du décès de l'exploitant ou de l'un des exploitants;
- soit lors de la dissolution de la communauté pour compte de laquelle l'exploitation est faite (en tout ou pour la majeure partie);
- soit lorsque l'exploitant met fin à son exploitation par suite d'un partage d'ascendant.

La totalité des salaires différés est limitée à la moitié de l'actif net (avant déduction desdits salaires) de la communauté ou de la succession et, en cas de partage, également à la moitié de la valeur (déduction faite des charges) des biens faisant l'objet du partage.

En cas de dépassement, une réduction proportionnelle est opérée.

B. Voorgestelde wijzigingen

In de eerste plaats wordt voorgesteld het eerste lid van artikel 1 van de huidige wet te wijzigen door het recht op een uitgesteld loon reeds toe te kennen vanaf de leeftijd van 18 jaar (in plaats van 21 jaar) maar tegelijk de minimumduur van de ononderbroken arbeid op het familiebedrijf op vijf jaar te brengen (in plaats van drie).

Daarnaast wordt voorgesteld in artikel 2, eerste lid, het bedrag van het uitgesteld loon vast te stellen op de helft (in plaats van één derde) van het loon van een geschoold landbouwarbeider of -arbeidster en voor elk van de echtgenoten die samen op het bedrijf hebben gewerkt, het loon eveneens vast te stellen op de helft (in plaats van één vierde, zoals thans bepaald wordt in het tweede lid).

Met deze amendementen op de eerste twee artikelen van de basiswet beogen wij een prioritaire en, waar nodig, een betere bescherming van de kinderen die zich het meest hebben ingezet voor de ontwikkeling van het familiebedrijf, zonder evenwel afbreuk te doen aan de elementaire rechten van de overige afstammelingen, aangezien in ieder geval de bepaling gehandhaafd blijft dat het totaal bedrag aan uitgesteld loon niet hoger mag zijn dan de helft van het netto-actief (artikel 4, § 4).

**

Er zij tenslotte aan herinnerd dat het om een aanvullende regeling gaat, waarop men zich slechts kan beroepen wanneer — en alleen wanneer — geen andere regeling of akkoord bestaat die een minimum vergoeding vaststelt voor de meest verdienstelijke helpers en helpsters.

Wij geven in ieder opzicht de voorkeur aan een regeling die nog tijdens het leven van de ouders wordt uitgewerkt (rechtstreekse uitbetaling van een loon, samenwerking bijvoorbeeld in de vorm van een landbouwvennootschap of enige andere vrijwillige overeenkomst), of aan een moreel en materieel verantwoorde minnelijke schikking indien vóór de afwikkeling van de nalatenschap of van de gemeenschap geen aanvaardbare oplossing is gevonden.

Afgezien van de verbeteringen die, naar het ons voorkomt, onontbeerlijk zijn, kan dit wetsvoorstel de landbouwersgezinnen ertoe aanzetten zich opnieuw te bezinnen en rechtvaardiger, in overleg tot stand gekomen, oplossingen uit te werken.

Later zouden meer wezenlijke wijzigingen van de huidige wetgeving moeten worden overwogen, indien nodig in de zin van het wetsvoorstel dat door de heer Basecq op 24 januari 1980 is ingediend (Gedr. St. Senaat 368 (1979-1980) - nrs. 1 en 2). Daarbij zal ook rekening moeten worden gehouden met het gevolg dat aan het ontwerp betreffende de bevordering van de continuïteit in de landbouwbedrijven zal worden gegeven.

**

B. Modifications proposées

Il est tout d'abord proposé de modifier le premier alinéa de l'article 1er de la loi actuelle en ouvrant le droit au salaire différé dès l'âge de 18 ans (au lieu de 21 ans), mais en portant en même temps à cinq ans (au lieu de trois) la durée minimale de l'activité continue dans l'exploitation familiale.

Il est ensuite proposé, à l'article 2, alinéa premier, de fixer le montant du salaire différé à la moitié (au lieu du tiers) du salaire d'un(e) ouvrier(e) agricole qualifié(e) et dans le cas de travail commun de deux époux dans la même exploitation familiale de maintenir (au second alinéa) ce même taux de moitié (au lieu d'un quart) pour chacun des époux.

Par ces amendements aux deux premiers articles de la législation de base, nous entendons protéger prioritairement — et mieux, si nécessaire — les enfants qui se seront davantage consacrés au développement de l'entreprise familiale, sans toutefois anéantir les droits élémentaires des autres descendants puisque nous maintenons, de toute façon, la limitation de la totalité des salaires différés à la moitié de l'actif net (article 4, § 4).

**

Rappelons enfin qu'il s'agit d'une législation supplétive, qui ne peut intervenir qu'en l'absence de tout autre règlement ou accord garantissant — alors seulement — une rémunération minimale aux aidants et aidantes les plus méritant(e)s.

Nous préférons de loin une solution réglée du vivant des parents (rémunération directe, association, par exemple, par le biais de la société agricole ou tout autre type de convention volontaire), ou solution acquise à l'amiable et en toute équité morale et matérielle si aucune solution acceptable n'a été établie avant la liquidation de la succession ou de la communauté.

Au-delà des corrections — indispensables, nous semble-t-il — qu'elle comporte, notre proposition de loi peut aussi susciter une nouvelle réflexion dans les familles agricoles et encourager finalement des solutions plus équitables encore et suffisamment concertées.

Ultérieurement, des modifications plus substantielles de la législation actuelle devraient être envisagées, si nécessaire, dans le sens de la proposition de loi déposée par notre collègue M. Basecq, le 24 janvier 1980 (Doc. Sénat 368 (1979-1980) - n°s 1 et 2) et en tenant compte alors de la suite qui serait réservée au projet de loi visant à promouvoir la continuité des entreprises agricoles.

J. SONDAG.

**

VOORSTEL VAN WET**ARTIKEL 1**

In artikel 1, eerste lid, van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw worden de woorden « na hun meerderjarigheid » vervangen door de woorden « na de leeftijd van 18 jaar » en de woorden « gedurende ten minste drie jaar » vervangen door de woorden « gedurende ten minste vijf jaar ».

ART. 2

In artikel 2 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A. In het eerste lid worden de woorden « één derde » vervangen door de woorden « de helft ».

B. In het tweede lid worden de woorden « één vierde » vervangen door de woorden « de helft ».

PROPOSITION DE LOI**ARTICLE 1er**

A l'article 1er, alinéa premier, de la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture, les mots « après leur majorité » sont remplacés par les mots « après avoir atteint l'âge de 18 ans » et les mots « pendant au moins trois ans » sont remplacés par les mots « pendant au moins cinq ans ».

ART. 2

A l'article 2 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

A. Au premier alinéa, les mots « au tiers » sont remplacés par les mots « à la moitié ».

B. Au second alinéa, les mots « au quart » sont remplacés par les mots « à la moitié ».

J. SONDAG.
R. BASECQ.
M. SMEERS.
J. GILLET.
F. VERMEIREN.
H. KNUTS.
G. LUTGEN.